

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні кафедри
теорії та методики фізичної культури
«30» серпня 2018 р. протокол № 1

Завідувач кафедри _____ Боднар І. Р.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ для студентів II курсу факультету педагогічної освіти

з дисципліни «Національні традиції фізичного виховання»

**спеціальність 014.11 «Середня освіта» (фізична культура)
спеціалізація «Фізична культура»
рівень вищої освіти «магістр»**

МОДУЛЬ 1

**Змістовний модуль 1. Теоретичні основи педагогічної діяльності фахівця
фізичної культури**

Семінарське заняття № 1

**Тема 1. Джерела формування національного фізичного виховання.
Вихідні поняття.**

Мета – поглибити знання студентів щодо джерел формування національного фізичного виховання.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Народні традиції та звичаї як духовна основа життя українців.
2. Народні традиції є складовою частиною не лише історії нашого народу, а й сьогодення.
3. Народні традиції та звичаї визначають витоки української нації, ті риси духовного і матеріального життя, якими ми вирізняємося з-поміж інших народів.
4. Вихідні поняття: нація, традиція, фізичне виховання, фізична освіта, виховання фізичних якостей, система фізичного виховання..

Семінарське заняття № 2

Тема 2. Формування фізичного виховання в період Київської Русі.

Мета – поглибити знання студентів щодо процесу формування фізичного виховання в період Київської Русі.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Що спонукає людину займатися спеціально організованою руховою активністю?

2. Особливості вікової диференціації молоді в Київській Русі.
3. Форми системи військово-фізичної підготовки населення в Київській Русі.
4. Основні засоби системи військово-фізичної підготовки населення в Київській Русі.

Семінарські заняття № 3

Тема 3. Фізичне виховання в XVII-XIX століття.

Мета – поглибити знання студентів щодо процесу фізичного виховання в період нової історії України.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Фізичне виховання в народно-побутових формах, зокрема, в календарній та родинній обрядовості.
2. Річне коло української календарної обрядовості.
3. Елементом календарних свят і обрядів.
4. Утворення та розвиток спортивних організацій, таких як: «Сокіл», «Січ», «Пласт» та інші.

Семінарське заняття № 4

Тема 4. Фізичне виховання у творчій спадщині українських педагогів та просвітителів.

Мета – поглибити знання студентів щодо розуміння сутність творчої спадщини українських педагогів та просвітителів.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Українська педагогічна думка епохи Відродження.
2. Видатні українські педагоги, реформатори шкільної освіти, основоположники наукової педагогіки й народної школи.

Семінарське заняття № 5

Тема 5. Народна фізична культура (джерела формування, зміст та структура).

Мета – поглибити знання студентів щодо розуміння сутності поняття «Народна фізична культура».

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Розподілі сфер людської діяльності і виокремлення процесу виховання, в тому числі і фізичного, в окрему галузь.
2. Професійний характер фізичного виховання.
3. Поділ фізичної культури на професійну і непрофесійну або народну.
4. Види непрофесійної діяльності етнічної спільноти людей, що сформувалися з метою фізіологічного, психологічного, естетичного і

морального впливу на природний розвиток людини, зміцнення її здоров'я, пристосування до умов навколишнього середовища, підготовки до праці та військової справи, розваги тощо.

Семінарське заняття № 6

Тема 6. Розвиток фізичної культури у ХХ столітті.

Мета – поглибити знання студентів щодо процесу розвитку фізичної культури у ХХ столітті.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Спортові контакти із Заходом після Другої світової війни.
2. Масовий фізкультурний рух.
3. Фізкультурний рух в УРСР.

Семінарське заняття № 7

Тема 7. Сучасні пріоритети фізичного виховання в Україні.

Мета – поглибити знання студентів щодо сучасних пріоритетів фізичного виховання в Україні.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Фізична культура в Україні є часткою загальної культури суспільства.
2. Основа вітчизняної системи фізичного виховання.
3. Проблеми розвитку галузі фізичної культури.

Семінарське заняття № 8

Тема 8. Загальна характеристика здоров'я українського населення в контексті загальних світових тенденцій.

Мета – поглибити знання студентів щодо здоров'я українського населення в контексті загальних світових тенденцій.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Індикатори ефективності програми «Здоров'я – 2020».
2. Аналіз інформації з української та європейської баз «Здоров'я для всіх».
3. Наслідки низького рівня фізичної активності для дітей та дорослих.

Семінарське заняття № 9

Тема 9. Рухова активність як біологічна потреба організму.

Мета – поглибити знання студентів щодо розуміння сутності та значення рухової активності.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Потреба в русі – одна із біологічних особливостей організму.
2. Основні чинники, що забезпечують постійність внутрішнього середовища організму, його гомеостаз.
3. Малорухливий спосіб життя та його наслідки.

Змістовий модуль 2. Світові тенденції системи оздоровчої рухової активності.

Семінарське заняття № 10

Тема 10. *Витоки і традиції народного фізичного виховання.*

Мета – поглибити знання студентів щодо витоків і традицій народного фізичного виховання.

План

1. Історичний процес виникнення, становлення та розвитку фізичної культури.
2. Виховання молоді. Яку роль у цьому процесі відіграла фізична культура, які ігри, змагальні фізичні вправи, гігієнічні чи лікувальні рухливі засоби.
3. Фізична культура – органічна частина світової та національної культури.

Семінарське заняття № 11

Тема 11. *Фізичне виховання у працях європейських авторів в період XVI – початку XX століть.*

Мета – поглибити знання студентів щодо висвітлення фізичного виховання у працях європейських авторів в період XVI – початку XX століть.

План

1. Підвищений інтерес до фізичного виховання як складової частини всебічного виховання та розвитку людини на теренах Європи.
2. Еталон гармонії людини у поглядах освіченої частини населення різних країн Європи.
3. Пропагандисти фізичного виховання дітей та молоді на польських землях.
4. Новаторські ідеї у галузі фізичного виховання німецьких, англійських, французьких, швейцарських, данських філантропів, педагогів, філософів і просвітників, лікарів.

Семінарське заняття № 12

Тема 12. *Аналіз світового досвіду та сучасного стану вітчизняної системи оздоровчої рухової активності.*

Мета – поглибити знання студентів щодо світового досвіду та сучасного стану вітчизняної системи оздоровчої рухової активності.

План

1. Фактори, що зумовлюють роль оздоровчої рухової активності.
2. Впровадження у повсякденне життя різних форм рухової активності в органічному поєднанні з раціональним харчуванням, боротьбою проти шкідливих звичок та покращенням екологічного середовища.

3. Прогрес в питаннях залучення населення до оздоровчої рухової активності в Україні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання : монографія / В. Г. Ареф'єв, Є. Болях, О. Ю. Бубела, Л. В. Волоков, Л. В. Волкова. – Л. : 2005. – 296 с.
2. Аналітична оцінка стану здоров'я населення старших вікових груп / Г. Я. Пархоменко, Г. В. Курчатова, О. І. Авраменко, В. В. Бідний // Україна. Здоров'я нації. – 2011. – № 3 (19). – С. 13–17.
3. Булатова М. Здоров'я і фізична підготовленість населення України / М. Булатова, О. Литвин // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2004. – № 1. – С. 4–9.
4. Вацеба О. М. Нариси з історії спортивного руху в Західній Україні / О. М. Вацеба. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1997. – 232 с.
5. Всемирная организация здравоохранения, Европейское региональное бюро. Отчет о шестьдесят второй сессии Европейского регионального комитета ВОЗ [Электронный ресурс] / Всемирная организация здравоохранения, 406 Европейское региональное бюро. – ВОЗ, 2012. – Режим доступа : <http://www.euro.who.int>.
6. Всемирная организация здравоохранения, Европейское региональное бюро. Реализация политики Здоровье – 2020 [Электронный ресурс] / Всемирная организация здравоохранения, Европейское региональное бюро. – ВОЗ, 2013. – Режим доступа : <http://www.euro.who.int>.
7. Герцик М. С. Вступ до спеціальностей галузі «фізичне виховання і спорт»: Підручник М. С. Герцик, О. М. Вацеба. – Харків : «ОВС», 2005. – 240 с.
8. Дутчак М. В. Спорт для всіх в Україні: теорія та практика / М. В. Дутчак. – К. : Олімпійська література, 2009. – 279 с.
9. Міжгалузева комплексна програма “Здоров'я нації” на 2002–2011 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.health.gov.ua>.
10. Основні причини високого рівня смертності в Україні. – Київ : Версо-04, 2010. – 60 с.
11. Павлова Ю. Оздоровчо-рекреаційні технології та якість життя людини : монографія / Юлія Павлова. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 356 с. ISBN 978-617-7336-04-3.
12. Педагогическое наследие / Я. А. Коменский, Д. Локк, Ж. Ж. Руссо, И. Г. Песталоцци ; сост. В. К. Кларин, А. Н. Джурицкий. – М. : Педагогика, 1987. – 412 с.
13. Приступа Є. Н. Народна фізична культура українців / Євген Приступа. – Львів : УСА, 1995. – 254 с.
14. Приступа Є. Н. Становлення і розвиток педагогічних основ української народної фізичної культури : автореф... д-ра пед. наук: спец. 13.00.01 – теорія та історія педагогіки / Приступа Євген Никодимович. – Київ, 1996. – 48 с.
15. Приступа Є. Н. Здоров'я населення України: проблеми і перспективи / Є. Н. Приступа, Ю. О. Павлова // Здоровий спосіб життя, фізична

культура, спорт. Актуальні питання спортивної медицини. Реабілітація: фізична, медична, психологічна : тези І устан. наук.-практ. конф. – Київ, 2014. – С. 129–131.

16. Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» [Електронний режим] / Указ Президента України № 42/2016 // Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/42/2016>.

17. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту. – К. : 2004. – 16 с.

18. Система фізичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл Польщі та України (XVI – XXI століття): порівняльний аналіз [Текст] : монографія / Є. С. Вільчковський, Б. М. Шиян, А. В. Цьось, В. Р. Пасічник. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 240 с. С. 33 – 38.

19. Теорія і методика фізичного виховання [Текст] : підруч. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту : у 2 т. / пер. з рос. Л. К. Кожевникова ; ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2008. – Т. 1: Загальні основи теорії і методики фізичного виховання, 2008. – 391 с.

20. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : словник. – Житомир : 2014. – 416 с.

21. Українська афористика Х – ХХ ст. / Під загальною редакцією Івана Драча та Володимира Черняка. – київ : Просвіта, 2001. Дмитро Донцов. – [Електронний режим] / Режим доступу : <http://ukrlife.org/main/afor/doncov.html>.

22. Українська афористика Х – ХХ ст. / Під загальною редакцією Івана Драча та Володимира Черняка. – київ : Просвіта, 2001. Роман Коваль. – [Електронний режим] / Режим доступу : http://ukrlife.org/main/afor/koval_r.html.

23. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації». – К. , 1998. – 44 с.

24. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Б. М. Шиян. – Ч. 1. – Тернопіль : Богдан, 2001. – 272 с.

Допоміжна:

1. Деделюк Н. А. Традиції фізичного виховання в Київській Русі: Монографія / Н. А. Деделюк, А. В. Цьось. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – 192 с.

2. Довідник фізкультурного працівника / за ред. П. Ф. Савицького. – К. : Здоров'я, 1971. – 444 с.

3. Іваночко В. Дослідження мотивації студенток Львівської комерційної академії щодо різних видів фізичної активності / Вікторія Іваночко // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту / за заг. ред. Євгена Приступи. – Львів, 2010. – Т. 2. – С. 82–86.

4. Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді : монографія / О. М. Балакірева, Н. О. Рингач, Р. Я. Левін [та ін.]. – Київ : Укр. ін-т соц. дослідж. ім. О. Яременка, 2007. – 128 с.

5. Каніщева О. П. Оцінка стану здоров'я студентів перших курсів технічних ВНЗ з низькими адаптаційними можливостями / О. П. Каніщева // Теорія та методика фізичного виховання. – 2010. – № 8. – С. 44–48.

6. Козацькі забави: Навчальний посібник / Завацький В. І., Цьось А. В., Бичук О. І., Пономаренко Л. І. – Луцьк : Надстир'я, 1994. – 112 с.

7. Кулинко Н. Ф. История и организация физической культуры : учеб. пособ. / Н. Ф. Кулинко. – М. : Просвещение, 1982. – 223 с.
8. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта / Л. Кун. – М. : Радуга, 1982. – 399 с.
9. Левків В.І. Використання засобів української народної фізичної культури у фізичному вихованні дітей молодшого шкільного віку : автореф...канд. пед. наук / Левків Володимир Іванович. – Луцьк, 1998. – 17 с.
10. Українські традиції і звичаї: українська етнографія, народні вірування, традиції, звичаї, обрядовий календар, свята, обереги / [авт. упоряд. : Скляренко В. М. та ін.]. – Харків : Фоліо, 2013. – 318 с.
11. Пономарев Н. И. Возникновение и первоначальное развитие физического воспитания. – М. : Физкультура и спорт, 1970. – 284 с.
12. Приступа Є. Н. Традиції української національної фізичної культури. – Ч. 1 / Є. Н. Приступа, В. С. Пилат. – Львів: Троян, 1991. – 104 с.
13. Філь С. М. Історія фізичної культури: навчальний посібник / Філь С. М., Худолій О. М., Малка Г. О. – Харків: ОВС, 2003. – 160 с.
14. Цьось А. В. Витоки фізичного виховання в Україні / Анатолій Васильович Цьось // Фізичне виховання в школі. – 1997. – № 3. – С. 52 – 54.
15. Цьось А. В. Українські народні ігри та забави: навчальний посібник / Анатолій Васильович Цьось. – Луцьк: Надстир'я, 1994. – 96 с.
16. Цьось А. В. Фізичне виховання в календарній обрядовості українців: Монографія / Анатолій Васильович Цьось. – Луцьк: Надстир'я, 2000. – 376 с.
17. Bowling A. Health-related quality of life: a discussion of the concept, its use and measurement / A. Bowling // Measuring disease / ed. A. Bowling – Philadelphia : Open University Press, 1995. – P. 1–19.
18. Gaj J. Dzieje kultury fizycznej w Polsce / J. Gaj, K. Hadzełek // Akademia Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego w Poznaniu. Seria : Podręczniki. – Poznań, 1997. – Nr 45. – 293 s.
19. Konarski S. O skutecznym raz sposobie i inne pisma polityczne / S. Konarski // Skarby Biblioteki Narodowej. – Wrocław, 2005. – S. 347.
20. Kurdybacha L. Pisma wybrane. T. I / L. Kurdybacha. – Warszawa : WsiP, 1976. – 506 s.
21. Maszczak T. O kształceniu nauczycieli wychowania fizycznego / T. Maszczak // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. – 2002. – Nr 5. – S. 2–3.
22. Napierala M. Środowiskowe uwarunkowania samotyczne i motoryczne a Wiek Rozwojowy dzieci i młodzieży, na przykładzie województwoł Kujowsko-Pomorskiego / M. Napierala. – Bydgoszcz, 2008. – 211 s., c. 94.
23. Pietrzak H. Sport w szkołach polskich województwa Śląskiego w latach 1922–1939 / H. Pietrzak // Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce, t. III. Instytut Wychowania Fizycznego Poznańskiej / B. Woltmann (red.). – Gorzów Wielkopolski : AWF, 1997. – S. 53–62.
24. Popławski A. Pisma pedagogiczne / A. Popławski. – Wrocław : Ossolineum, 1957. – 412 s.
25. Supiński J. E. O gimnastyce / J. E. Supiński. – Lwów, 1867. – 122 s., c.

26. Wilczkowski E., Chodinow W. Zastosowanie treningu obwodowego na zajęciach z wychowania fizycznego i sportu / E. Wilczkowski, W. Chodinow. – Piotrków Trybunalski : NWP, 2012. – 190 s.

27. Zaborniak S. Kultura fizyczna ludności ukraińskiej na ziemiach polskich (1868–1939) / S. Zaborniak. – Rzeszów : Uniwersytet Rzeszowski, 2007. – 543 s.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ІНТЕРНЕТ

1. Про фізичну культуру і спорт : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.

2. Про національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» : Указ Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/422016-19772>.

3. Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту : Указ Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1148/2004>.

4. <http://www.mon.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.

5. <http://www.osvita.org.ua> – освітній портал.

6. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. Вернадського.

7. <http://www.ukrini.org.ua> – Українська ініціатива – бізнес-освіта, МВА, програма стажування за кордоном, бізнес тренінги, програма підготовки менеджерів.

8. <http://www.rada.gov.ua/LIBRARY> – бібліотека Верховної Ради України.

9. <http://www.nplu.kiev.ua/> – Національна парламентська бібліотека України.

10. <http://uk.wikipedia.org> – Вікіпедія, українська відкрита та вільна енциклопедія.

11. Львівський державний університет фізичної культури: <http://ldufk.edu.ua>

12. Наукова бібліотека НПУ ім. М. П. Драгоманова: <http://www.hklib.npu.edu.ua>

13. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. Центральна наукова бібліотека: <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr>